

**GLASILO VIPAVSKIH
SEMENIŠČNIKOV**

XXII - 2

1989/90

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VITAVI

Ob Gospodovem vstajenju, vsebinsko najboga-
tejšem krščanskem prazniku, vam želimo, da
bi simbolika vstajenjskih obredov našla v
vas globok odnev ter vam pomagala odkriti
še neslutene globine vašega duha. Človek
se najprej mora zavedati lastne veličine,
da bo zaslutil veličino Boga.

Robert
Božjan

Harijan

Simon
Zof

Peter

UREDNIKOVA BESEDA

Spet se izteka leto našega skupnega življenja in osebnega oblikovanja. Še en letnik maturentov bo zapustil vipavsko semeniško hišo, ki nam je bila življenski kokon v naših najobčutljivejših letih. V tem času, ki je najodločilnejši za oblikovanje neke zdrave človeške sredinskosti, smo si nabrali vsak po svojem interesu in talentih spoznanja o temeljni življenski dinamiki. Ta spoznanja bodo z večjimi ali manjšimi popravki, taka tudi ostala. Začrtana je smer, zdaj jo bomo razvijali. Postavljene so vrednote, zdaj jih bomo bogatili in dopolnjevali. Če to doslej ni storjeno, ne vem, če kdaj sploh bo. Velika je naloga in odgovornost vsakega posameznika za samega sebe. Ni vseeno, kako delam sam s sabo, kaj šele da bi bil v tem pogledu popolnoma "svoboden". Lahko, vendar mi mora biti obenem jasno, da je življenje tvegan eksperiment, bolj tvegan, kot vsi, kar jih je bilo izpeljanih v človeški zgodovini. To dejstvo pa doslednemu človeku ne dovoli kopati se v svetlobi take kvazisvetlobe.

Paradigma tega procesa so ti naši prispevki, za katere tokrat začuda ni bilo treba "žicati" vsakega posebej. Naj bodo vam starejšim bralcem zanimiva primerjava z vašim mladostnim obdobjem, vam mlajšim pa izkaz in spodbuda vaši duhovni stvarnosti, ki se na ozadju sestavkov vaših kolegov še bolj jasno odraža.

Posebna zahvala gre mentorju in redaktorju prof. Branku Melinku, ki nam je ob svojem že tako polnem delavniku dal na razpolago svojo izvedensko pomoč.

SPOZNAVANJE

Da Bog biva, da je On Stvarnik sveta, mi je prva pripovedovala moja mati. Prikazala mi ga je kot ljubeznivega Očeta, ki ljubi svoje majhne in nebogljene otroke in jih vodi po pravi poti.

S takim spoznanjem v srcu sem se napoti v neznan svet. Tam se spoznal različne ljudi, njihove nape, pa tudi dobre strani. V teh ljudeh sem vedno znova poskušal odkriti podobo Boga, a mi pogostokrat ni uspelo, kajti bil sem še mlad in neizkušen. Pri mnogih sem prav v tem času svojega otroštva naletel na odpor in zaničevanje, ki ju sploh nisem pričakoval. To me je tako prizadelo, da sem bil popolnoma iz sebe in poln največjega sovraštva do sveta. Že sem hotel zapustiti vsako upanje v boljše čase, pa sem se še v pravem trenutku premislil in odločil, da stopim k materi.

Ko me je mati zagledala, se je najprej ustrašila:

"Kaj se ti je zgodilo?" Odgovora ni bilo. Mati je vztrajno čakala, toda tudi po nekaj časa tišine nisem odgovoril. Žalostno me je ponovno vprašala: "Kje si bil? Kaj se ti je zgodilo? Povej mi, pomagala ti bom!"

"Svet me je razočaral," sem ji odgovoril.

"Kakšen je svet?" se je začudila.

"Svet je poln samoljubja, ošabnosti, nerazumevanja in predrznosti," je kriknilo iz mene.

Tedaj mi je mati dala tole kratko misel: "Upaj v Boga in njegovo Usmiljenje. Nikoli ne zavrzi prave vere, nikoli ne imej prijatelja za sovraž-

nika. Prijateljstvo gradi vedno na miru, ljubezni in zvestobi do drugih in sebe."

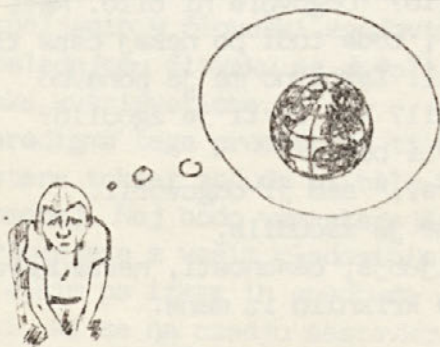
"Hvala ti," odgovorim. Mati je dodala: "Poskušaj biti z vsemi ljudmi prijatelj; poskušaj videti na bližnjem tudi dobro, predvsem pa v vseh išči podobo Boga."

"Prav," ji odgovorim.

Po tem pogovoru z materjo sem bil popolnoma prenovljen. Postal sem tak, da se kmalu ne bil spoznal. Velikodušen do drugih, razumevajoč in potrpežljiv. Vsem sem v njihovih stiskah in težavah rad priskočil na pomoč, pa čeprav so me v začetku zaničevali in zavračali.

V svetu človek vsak dan doživi polno novih, tudi bridkih spoznanj. Naj bo vsak nanje zmeraj pripravljen.

Andrej

ČE SEME UMRJE!...

Tisto nedeljsko popoldne se je zgodilo nekaj nenavadnega. Na lešu križa strto seme je vzcvetelo. Iz brezna smrti in iz nerodovitne zemlje greha je vzkalila prekrasna cvetlica. Ni zrasla v rodovitni prsti, ampak na nesmislu greha, ni vzkalila iz živega, ampak iz umrlega semena, ki ni bilo vsejano v prisojni njivi, ampak v skalni razpoki. Iz tega se ni razvila šibka bilka, ampak čudovita liliija, ki je krasota nebes in zemlje. Iz semena, ki je bilo tri dni podrejeno zakonom smrti se je dvignilo z Božjo močjo obdan Sin, ki je za nas postal na križu žrtvovano seme. To je skrivnost Velike noči. Umrjeni Božji Sin je vstal od mrtvih. S tem smo bili rešeni smrti, ki je več kot štiri tisoč let kraljevala nad človekom. Smrti smo rešeni. "Veseli se nebeška množica angelov!" pravi velikonočna hvalnica. "Veseli se tudi zemlja obdana s tako velikim sijajem Božje luči!" Res veliko veselje je takrat zavladalo na zemlji, vendar se ga ljudje takrat niso zavedali. Ali se ga zavedamo mi?

Velika noč nam ostaja v spominu zaradi potice, pirhov in drugih sadov zemlje. Vidimo tudi lepo pozlačeno monštranco, v kateri pa vstalega Kristusa sploh ne opazimo. Ker je Jezus prisoten v preprosti hostiji, bi ga najraje izločili in namesto njega postavili kako drugo, "lepšo" stvar.

Veliko noč prav doživimo, če se nanjo prej dobro

pripravimo. Priprava - post obsega v cerkvenem letu štirideset dni. Kajti samo za trpljenjem Velikega petka pride Velika noč in samo za smrtjo vstajenje.

Samo štirideset dni posta je premalo, da bi res globoko doživeli odrešenje. Vse naše življenje mora biti priprava na Kristusov prihod.

Ali bomo lahko letos skupaj zapeli:
 "Zveličar naš je vstal od smrti..."

Jurij

POST

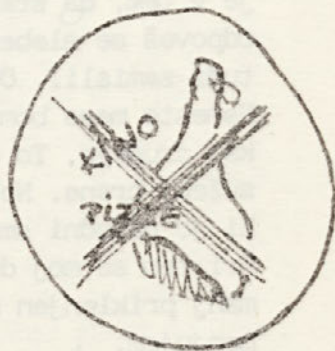
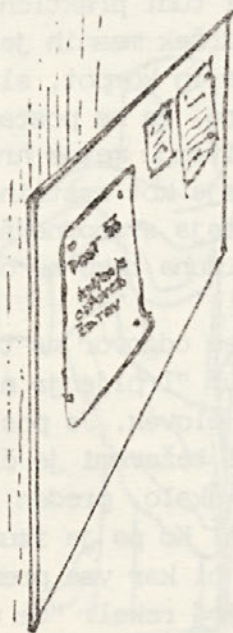
Pred nekaj tedni sem na oglasni deski opazil nov plakat: POST 1990. Na besedo post sta mi na misel prišli še dve besedi: odpoved in trpljenje. Ko sem prišel v kapelo se mi je postavilo vprašanje: "Čemu vse to? Post, odpoved, trpljenje." Te besede sem vezal tako: post, v katerega sta vključena odpoved in trpljenje, torej za post šta potrebna odpoved in trpljenje!

Čemu odpoved? Odgovor na to vprašanje sem dobil med duhovno obnovo, ko je voditelj rekel: "Odpoved je v tem, da staro navado nadomestiš z boljšo - odpoveš se slabemu." To sem si tudi praktično tudi zamislil. Ob petkih je zdržek mesnih jedi. Namesto mesa bom vzel več riža in kompot, ali pa kaj drugega. To se mi zdi dobro, da ne postanem suženj hrane. Ne predam se uživanju mesne hrane, ki jo navadni smrtniki jemo raje kot rastlinsko. Pri tem se moj duh krepi, postaja svobodnejši, manj priklenjen na moje telo; duha tako ne obremenjujem.

Zakaj trpljenje? Mislim, da sem odgovor na to vprašanje našel v Svetem pismu: "Trpljenja ni dal Bog, trpljenje si je ustvaril človek. Je posledica izvirnega greha." S kolikšnimi težavami je človek premikal večje predmete, npr. skalo, preden je izumil vzvod. Koliko trpljenja! Ko pa je izumil vzvod, je bil tako srečen, da bi kar vse premaknil s svojega mesta. Tako je Arhimed rekel: "Če mi najdeš oporno točko v vesolju, ti premaknem Zemljo."

Jaz sem bil še veliko bolj "pameten", pa sem po veselju (kolikor znanja astronomije imam) iskal to točko. Tako sem začel z očmi begati po kapeli. Pogled se mi je ustavil na Križanem. Ob pogledu Nanj sem ugotovil: trpel in umrl je na najsramo-
tnejši način, ki ga je tedanji antični svet poznal. S trpljenjem se je ponižal do takšne mere, da nam je odkril tisto oporno točko, ki svet premika - trpljenje! Kristus nas je s svojim trpljenjem odrešil. Odprl nam je vrata v nebesa. Z njegovo pomočjo tudi mi sami skozi trpljenje prihajamo v nebesa.

Matej

NA MATERINSKI DAN: MATI, HVALA TI

V življenje naju je sprejela skupaj s sestrico. Objela naju je z raskavimi rokami, da sva ponovno začutila varno zavetje toplega in mehkega telesa, ki naju je objemalo dolgih devet mesecev. Ves čas je dihala za naju in naju hranila, nosila okrog in varovala, da sva nemoteno spala, bedela, sesala palček ali pa se živahno prekopicavala.

Pravijo, da sem besedo "mama" prej izgovoril kot sestrica. Sedaj bi ji to rekel zavestno iz srca, zavedajoč se polnega pomena te besede.

Mama nama je sklepala roke k molitvi in prva govorila o Bogu. Nesebično je dajala, kar je sama prejela zastonj, tudi kar je pridobila s svojimi žulji.

Poleg naju je sprejela še štiri druge otroke. Vse nas je enako ljubila in z enako ljubeznijo vzgajala. Dala nam je vse, kar smo potrebovali. Mati je kot drevo, ki skrbi za vse sadove, ki rastejo na njem. Niso bile njene besede prazne, ko je govorila nam otrokom: "Dokler bom imela, bom dajela."

Najbolj sem ji hvaležen za vero. Ona mi jo je prva posredovala z željo, da bi jo vsak dan znova poglabljal. Vem, da živim zato, da lahko dajem Njemu čast in da sem lahko srečen.

Večkrat ji za vse to nisem hvaležen. Ko pa vidim nesrečne obraze mojih vrstnikov po svetu, ji včasih le rečem: MATI, HVALA TI ZA VSE!

Bartjan

MOLITEV OB KRIŽANEM

Gospod, stojim pred križem,
 na katerem ti visiš
 in gledam, gledam.
 Spominjam se vseh napak,
 ki sem jih danes storil,
 vseh hudobij,
 vseh žalitev, ki sem jih storil bližnjemu
 ali celo tebi.
 Pogledati te me je sram.
 Ti, ki si tako čist,
 ti, ki si se daroval za naše grehe,
 da bi nas rešil vseh hudobij.
 Na svoja ramena si sprejel križ
 ter hodil in trikrat padel,
 a vedno si vstal, ker te je gnala ljubezen,
 da bi nas odrešil.

Zamislimo si, ali bi mi zmogli take ljubezni,
 ali bi nosili tako težak križ za druge.
 Gospod, v primerjavi s tabo sem samo prah,
 prah, ki ga veter odnaša.
 Daj, da se bomo uprli toku vetra,
 vzeli svoj križ
 in ga vdano nosili za tabo,
 da te bomo vredni gledati
 na križu visečega.

W. J. V.

ČAKAM NA ODREŠENJE

Stojim pred križem.

Gledam te.

Molčim.

Ob tvojih zadnjih besedah se zdrznem.

Odpustil si vsem.

Tudi meni.

To me je pretreslo.

Toliko jih je v smrtni uri preklelo ta svet,

ti pa ga blagoslavljaš.

Ne razumem te.

Čemu naj nastavim lice tistemu, ki me bije?

Čemu si ga nastavil ti?

Čemu, brat?

Sprašujem te, a ti molčiš.

Prepuštil si me dvomu.

Prepuštil si me čakanju.

Dal si mi tri dni, da se pripravim,

tri dni tišine groba.

Prisluhnil sem tej tišini.

Čutim, da nekaj visi v zraku.

Boš res v treh dneh postavil tempelj?

Ko si padal na poti na Kalvarijo,

ko si se prepustil mučiteljem

me je zgrabil strah, dvom,

da bi bila podrtija prevelika, da bi jo

znova pozidal v treh dneh.

Čakam, drgetam.

Prosim, zberi moči, ne odpovej, pripravi se,

da boš vstal.

Ali pa si zaman trpel?
 Bojim se, da ne boš vstal več iz te mrzle zemlje.
 Kdo bo potem rešil svet smrti,
 kdo mu bo vzel grehe?
 Veš, koliko pričakujem od tebe.
 Mnogo si obetam od obljube prihodnjega kraljestva.

Sobota je.
 Samo še to noč smeš ležati v grobu.
 Jutri bo treba vstati.
 Gospod, to noč ne morem spati.
 Srce je polno skrbi.
 Če jutri ne vstaneš, je vsega konec.
 Če jutri ne vstaneš, je za mano konec,
 konec za vse, ki smo šli za teboj.
 Ne razočaraj nas!

Gospod, kljub tesnobi v srcu sem zaspal.
 Oprosti mi, ker nisem bil pri tebi.
 Ta svetloba, Gospod...
 Gospod?
 Kamen je odvaljen.
 Ni ga več.
 Le poveji leže v grobu.
 Vem, niso te ukradli.
 VSTAL SI!
 Hvala ti, Gospod.

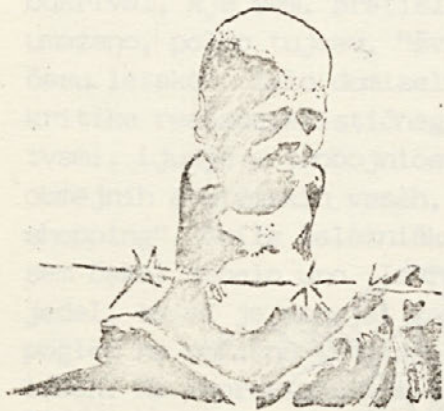

Tamaj

KLIC NEBOGLJENEGA

Majhen, prav neznamen sem za vas, velikani.
 Mene poznate, vi grobijani?
 Lahko se vam za moje življenje pogoditi,
 ko sam, nebojčen, nemorem vas soditi.
 Tudi jaz jih čutim - te vaše "socialne probleme"
 in verjemite mi, ni me strah življenjske dileme.
 Kako skrbite in se na vse načine trudite,
 da bi rešili me pristopa k teško zasluženi
 človeški mizi.
 Povem vam, vi ste v hudi medčloveški krizi.
 Zato vas prosim naj vas nikdar ne skrbi,
 omogočite le, da se to prestrašeno telesce - rodi!

Mirjam Sirošek

DOŽIVETJE POMLADI

Kot da bi stopil v Edenski vrt,
se mi je zazdelo,
ko sem sloneč na oknu zrl predse
in začutil prvi dah pomladi.

Zeleno drevje, cvetoče rože,
vse drhteče in spokojno v večerni tišini.
O Bog! Slep bi bil,
kdor te ne bi zaznal.

Danjon

2500 KILOMETROV PO MOSTU MED VZHODOM IN ZAHODOM

26. gruden 1989

Ob osmih zjutraj začnem "štopati". Dvigam roko. Veliki oblaki pare uhajajo iz ust. Ne čakam dolgo. V šestih urah sem na Dunaju, ob pol šestih žvečer sem že v hotelu. Ožuljene noge stežka spravim iz težkih, okornih škornjev, le - te pa jezno zabrišem v kot. Ozrem se okrog sebe. Mehka postelja, stara omara, prijetno rdeče zavese. Star umivalnik z ogledalom. Velika obložena vrata, ki rahlo zadevajo ob preprogo. Le kje je kopalnica? Na recepciji mi prijazno posodijo ključ in pokažejo, kje je skupna kopalnica. Hitro spat, da se še bolj ne razjezim.

27. gruden 1989

Nemirna noč. Večkrat sem se zbujal in presenečen odkrival, kje sem. Bratislava. Cigensko mesto, umazano, polno tujcev, "švercerjev" in v zadnjem času letakov. Zelo domiselne karikature Ceausescuja, kritike realsocialističnega režima tik pred volitvami. Ljudje s trobojnicami, ki jih opaziš že v obmejnih avstriskih vaseh, kjer opravljajo "window shopping". Gnila železniška postaja; na vozovnico sem čakal debelo uro. Iz restavracije, kjer sem jedel, se mi je ponujal kar rahlo romantični pogled na božično in prednovoletno Bratislavo v lučeh. Na improviziranem odru so prepevali frančiškanski bratje in želeli milosti vsem ljudem. Slednjič se le znajdem na vlaku. Dva Slovaka, z istim namenom kot jaz, in Poljak, ki dvakrat

mesečno potuje v Budimpešto in nazaj in se s tem preživlja, zasluži pa baje šestkrat več kot vsak diplomiran inženir.

28. gruden 1989

Katowice, ura je 4.30. Sedemo na lokalni vlak v dveh nadstropjih. Na Poljskem ni drugih vlakov. Vsi so enaki. Končno le prispemo. Kovčki težki, jaz pa zaspan in utrujen. Pozno popoldne se nastanimo pri družinah. Večerna molitev v Hali Ludovi, ki je biser arhitekture, zgrajena začasa Hitlerja. Pred večerjo poskušamo dobiti kako gostilno. Čez pol ure se razočarani obrnemo in gremo večerjat.

29. gruden 1989

Prvi normalen delovni dan. Delo po skupinah se izkaže kot zelo zanimivo. Na žalost pa mnogi ne znajo nobenega tujega jezika. Par italijanskih besed, skromna angleščina in sorodnost poljščine s slovenščino mi zelo prav pride. V teku dneva si ogledujemo Wroclaw. Vrste pred napol praznimi trgovinami, smešno nizke cene, obupno beden mestni promet! Res to mesto je pravi "boxing - town". Stisko s časom rešujemo s taksiji, ki so kljub zastarelosti edino normalno prometno prevozno sredstvo.

30. gruden 1989

Nemogoče postane mogoče. Ves popoldan sem prebil s starim prijateljem z Irske, ki sem ga spoznal na morju in potem slučajno srečal lani v Parizu, poleti v Medugorju in zdaj spet na Poljskem. Ali

je to le igra naključja, ali pa je res to, kar so mi zatrjevali Italijani: "Il mondo è piccolo."

31. gruden 1989

Gostitelj, sovrstnik, nas je popeljal na ogled cerkava in muzejev. Med drugo svetovno vojno je bilo 90% stavb v Wroclawu porušениh. Začeli so Nemci, dokončali Rusi. Socializem je na ruševinah prelepih stavb gradil škatle, nekaj stavb pa celo obnovil v prvotni obliki. Wroclawska katedrala pa še vedno nima strehe na zvoniku. Zvečer se zberemo na praznovanje s skupino Italijanov v hiši bogatega Poljaka, zdomca. Bogata oprema, gore stekelnic šampanjca in revni sorodniki, ki nas čudno motrijo.

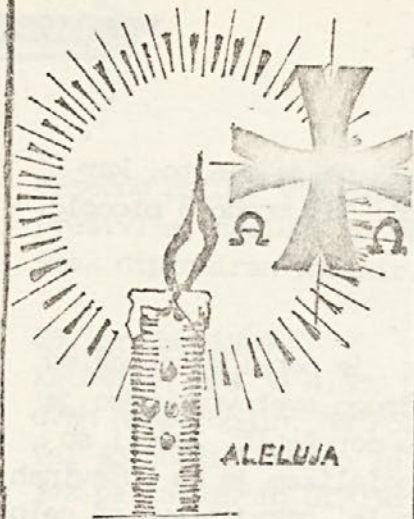
1. prosinec 1990

Prost dan. Nekateri pestujejomačka, drugi se srečamo zadnjič pred odhodom.

2. prosinec 1990

Odhod. Slovo je težko, solze pomešane z redkimi snežinkami. Pot nazaj. Postanek v Czestochowi. Lep romarski kraj. Maša. Ikone. Meja s Češkoslovaško. Poslovimo se od črne dežele odprtih src in po peturnem čakanju končno vstopimo na Češko. Zbudim se na Dunaju. Enourni postanek in nadaljevanje proti domu. Domovina se skozi pesem in pogovor vse bolj približuje. Zvečer smo doma.

Lucio Q.

VELIKA NOČ, 1990		VEŠČINA GRE SAMO ENKRAT NA LED	MIMA ANDREAS LATINSKO-AM. DRŽAVNA MEZA, LIMI-	KOSARJAS PETROVIĆ KRALJEC ŽUGORJAS-TIKE (DUŠKO)	BRAZILSKI NOGOMETAS	HRAVEN	KONEC SAHOVSKE PARTIJE	I S K R E	PAVEL ERČAN VESTA OBE- BREVANICE KULT. PIRKLE- TEV, KI JE 1940 & LETO	REŠ POT
JEZIKOV- NA NAPAKA V SKLADNJI									TISTO, KAR JE		MAHNIČ ANTON
NAZOR, DA JE VSE ŽIVLENJE NEKAJ PEMIGNEGA											
IGRA S KARTAMI					KRAJ NA SICILIJU						
ZAVZETOST ZA STVAR					MNOGOŠEST- NICE, KOTI- VI V ROVI						
								DAVID GERARD	OTOK V SANTORINU (... KAMENI GLAGOLNIK)		FESTINA LENTE! QUIDQUID AGIS.
SESTAVIL IN PISAL: MINOS	TONE POŽAR	STAR SLOVAN BIVŠA ANK. GLASBNA SKUPINA	REKA V ITALIJI (PRI- TOK PAZA)			IME AM. PISATELJA (ALLAN POB- ANTON KORČEC				PRIPADNIKA VERSKE LOČINE	PRUDENČEK AGAS ET RESPICE FIMEM!
NADAR- JENOST			TRAKL GEORG	RUMENO- RDEČA MINERAL- NA ZMES	VESELO OZNAČILO PONOVILO, ZNOVA, SPET						AVS. LIBE- RALNI PO- LITIK IZ 19. STOL. (RICHARD)
RUDNIK S PŘEMOGOM							SPISEK CEN	KDOR KAJ REDI TADIJANOVIČ DRAGUTIN			
RISAL: BOŠTJAN	SOCVETJE S PODALJENIM VRETEM GROF. ANK. RODLI		HESTO V SRBNJI ANG. PEVEC (ANT)			VODILNA STRANKA V NIBI (KRAJ) IME PEVKE WILDE				ČESKA PRITRDLI- NICA OSI	
... DE COLOGNE			IGRA S KARTAMI			VERIGA PRIPADNIK SLOVANSKE GA NARODA					OBLAK BRANE
R A D I J E			TUJE ŽEV- SKO IME								
			SLOV. SKLADATELJ (JENKO) NIKOLAJ TOLSTOJ					DRAGOTIN KETTE NATRIJ			VZHODNA DOLŽINA TORQUATO TASSO
				SLIKARKE ZOKORSEV							
DONIZIOVA ŽENA		ATMOSFERA		SOSLEDJE DOGAZANJA, KI GA IZNA- SAMO KOT PRET., SED. V PRILIKH		SLOVENSKI PESNIK IN PISATELJ (KOVČE)					

V EVROPO?

Tudi Slovencem se obetajo lepši časi. Slovenske pomladi ne more nobena sila več ustaviti. Prihajajo časi politične in nacionalne osveščenosti. Stranke rastejo kot gobe po dežju in v svojih programih obljublajo vse mogoče, od spoštovanja človekovih pravic do vsestranskega gospodarskega napredka. Vse to je seveda lepo in prav in vsekakor potrebno, toda čisto nikjer nisem še zasledil, da bi kdo govoril tudi o moralni prenovi slovenskega naroda. Vsi govorijo le vstopu v Evropo kot o edini zveličavni možnosti za rešitev naroda. Toda jaz v taki Evropi kot je - z visokim standardom, a s potrošniško miselnostjo, ki človeka ne osvobaja, ampak usuznjuje in tudi z moralno pokvarjenostjo - ne vidim rešitve, nasprotno, propad naroda. Kot dokaz za to svojo trditev navajam propad rimskega imperija. Le-ta ni propadel samo zaradi premočnih vdirajočih narodov, ampak predvsem zaradi svoje moralne pokvarjenosti. Značilen primer je mesto Pompeji, kjer je bilo leglo razuzdanosti.

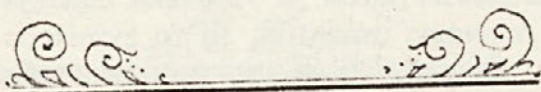
Pri nas, upam, še ne moremo govoriti o tolikšni degeneraciji, toda vsaka velika stvar se začne z majhnim. V mislih imam članek, ki je bil objavljen v Delu z naslovom "Vrnimo jim javne hiše!" Socialdemokratska mladina je pripravila okroglo mizo o legalizaciji prostitucije v Sloveniji. Poleg razpravljanja o prostituciji: DA ali NE, me je najbolj šokirala izjava sociologinje Katje Boh, ki pravi: "...da se tej marginalizirani

skupini ljudi vrne človeško dostojanstvo"! Ob tem se sprašujem, kdo je prostitutkam vzel dostojanstvo. Družba ali same sebi? Še večje pomisleke pa imam ob dejstvu, da mladina ob teh "pridobitvah" Evrope izgublja moralni čut. Če pa se mladina kot temelj, na katerem gradimo bodočnost naroda, zruši, na čem bomo gradili? Vsi govorijo o človekovih pravicah, toda nihče si ne upa govoriti o odgovornosti in moralnih normah. Človeška domišljija na nemoralnem področju "ne pozna meja." Začne se pri nemoralnih revijah, nadaljuje s pornografskimi kinematografi in javnimi hišami. In kje se bo končalo, kdo ve?

Sprašujem se, ali res hočemo v tako Evropo. Ne, hvala! Jaz nočem take Evrope!

Mislím, da smo Slovenci dovolj močan narod, da bi si znali ustvariti svojo lastno "Evropo." Evropo z vsestranskim napredkom: tako duhovnim, kulturnim in tudi gospodarskim.
V EVROPO ? DA! TODA NE V TAKŠNO KOT JE SEDAJ.

Kuster Benjamin

POSVETITEV KAPELIC KRIŽEVEGA POTA NA GRADIŠČU

Kmetje so že dolgo pričakovali dež. Končno se je le pooblačilo. V nedeljo, 25. marca je začelo deževati. Deževalo je vse do treh popoldne.

Za ta dan je bila napovedana posvetitev kapelic križevega pota na Gradišču pri Vipavi. Kapelice je poslikal akademski slikar Franc Krištof Zupet, za kar ga je izbral vipavski dekan Franc Pivk. Krištof Zupet se je dela lotil leta 1987 in ga lansko leto tudi dokončal.

Slovesnost blagoslovitve se je začela ob treh popoldne. Za uvod je predstavnica domače krajevne in cerkvene skupnosti predstavila zgodovino teh kapelic. V njih so bile že prej oljnate slike, delo slikarja Simona Ogrina. Te so sedaj v vipavskem arhivu, ker so bile večkrat močno poškodovane. Kapelice z novimi podobami slikanimi v fresko tehniki je blagoslovil koprski škof Metod. Ob blagoslovu je bil tudi križev pot, ki se ga je udeležilo veliko ljudi. Na vrhu v cerkvi na Gradišču je imel škof krajši govor in litanije z blagoslovom.

Pridni Gradiščani so poleg razkošne okrasitve križevega pota pripravili tudi bogato zakusko, na katero so povabili vse udeležence slovesnosti. S tem križevim potom je vipavska župnija dobila še eno pomembno umetnino, ki ni pomembna ne le v verskem pogledu, ampak ima tudi umetniško vrednost.

Albert

DEDAL IN IKAR

Kralj Minos je zadrževal Dedala na otoku Kreti, kjer mu je ta davni atenski umetnik zgradil labirint. Dedal se je s svojim sinom Ikarom želel preseliti v Atene, kajti navdajalo ga je silno domotožje. Ker ni imel ladje, je iznašel čudovito novo stvar. Peresa je namreč zložil v vrsto, s platnenim trakom in voskom skrbno povezal in tako izdelal krila. Hotel je namreč v domovino poleteti po zraku. Nato je sam med krili uravnovesil svoje telo, potem pa Ikaru dal navodila in krila pritrdil tudi na njegova ramena. Rekel je: "Leti po srednji poti, kajti če se boš približal morju, bo voda otežila peresa, če pa boš letel previsoko, bodo sončni žarki zmeščali vosek." Ikar je njegove besede pozorno poslušal in že sta se oče in sin na krilih dvignila in zapustila zemljo. Dedal in Ikar sta nekaj časa srečno ubirala pot po zraku. Tedaj pa se je deček začel veseliti predrznega letenja. Pozabil je na očetove besede in se preveč približal soncu. Hipoma se je vosek zaradi sonca zmeščal in uničil. Ikar pa je oropen peruti; zamanj klical očetovo ime. Strmoglavil je v morje in valovi so ga zagnili.

prevredal: Tone

PREGANJANJE KRISTJANOV V ČASU DIOKLETIANA

(Lukretij: Smrt preganjalcev)

(1. 302 - 303)

Diokletian je tedaj živel v vzhodnih deželah. Ker je bil po značaju strahopeten, je rad raziskoval prihodnost. Nekoč je žrtvoval ovce in v njihovih jetrih skušal odkriti, kaj bi utegnilo priti. Tedaj so se nekateri izmed strežnikov, ki so verovali v Gospoda in so pomagali pri žrtvovanju, pokrižali: s tem dejanjem naj bi zmedli sveti obred in nahnali demone v beg. Vedeževalci so trepetali, ker niso videli običajnih znamenj v drobovju, zato so ponovno žrtvovali, kakor da ne bi dobili ugodnih znamenj. Ponovno in ponovno zaklane žrtve niso ničesar pokazale, dokler ni glavni vedeževalec Tagis - bodisi ker je posumil ali kaj videl - rekel, da žrtve zato ne odgovarjajo, ker svetemu obredu prisostvujejo brezbožni ljudje. Tedaj je Diokletian od jeze pobesnel in ukazal, naj takoj darujejo bogovom ne le tisti, ki so pomagali pri daritvah, ampak vsi kristjani, ki so bili v palači in naj jih z bičanjem prisilijo, če bi se branili. Dalje je predstojnikom pisno naročil naj tudi vojake prisilijo k brezbožnemu darovenju, tako da bi bili tisti, ki se ne bi pokorili, odpuščeni iz vojske. Do tu sta segla njegov bes in jeza, kaj več pa ni storil proti postavi ali veri v Boga. Nato je po krajšem času prišel prezimovat v Bitinijo, kamor je prišel tudi cesar Galerij z zločinskim namenom, da bi betežnega Tiberija, ki je preganjanje prvi sprožil še negovarjal k zatiranju kristjanov.

Iskala sta primeren in obetaven dan, ko bi se akcija začela. Izbrala sta praznik Terminalij, ki so sedem dni pred marčevimi kalendami (tj. 23. 2. 303), da bi tej veri naredila konec. TA dan je bil prvi, ki je povzročil smrt in hude čase, ki so se zgrnili na njih in na ves svet.

Zdaniilo se je. Ko je bil Diokletian osmič, Galerij pa sedmič konzul, so iznenada, še v mraku prišli poveljnik pretorijancev s častniki in tribuni ter zakladniki k cerkvi, razrušili vrata in iskali kip Boga: našli so Sveto pismo in ga zažgali. Vsem je bila dana možnost plenjenja, eni so ropali, drugi trepetali in bežali. Konzula pa sta se v opazovalnici - cerkev je bilo moč videti iz palače, ker je bila na višini - dolgo med seboj prepirala, ali ne kaže cerkev kar požgati. Zmagal je Diokletian s svojim mnenjem v skrbeh, da se ne bi vžgal ves del mesta, kajti cerkev so iz vseh strani obdajale mnoge velike palače. Prihajali so torej pretorijanci v strnjjenih vrstah s sekirami in drugim orodjem in se z vseh strani zagnali v svetišče in ga v nekaj urah zravnali z zemljo.

Naslednji dan je bil izdan odlok, s katerim je bilo ukazano, naj ljudje krščanske vere izgubijo vse funkcije in časti, naj bodo podvrženi mučenju, ne glede, iz kateregakoli stanu ali družbene lestvice prihajajo, da je proti njim dovoljena vsakršna krivica, sami pa da se nimajo pravice pritožiti zaradi krivice niti zaradi prešustva niti zaradi ukradenih reči in nazadnje,

da nimajo svobode niti volilne pravice. Ta zakon je nekdo, čeprav ni bilo pametno, vendar pogumno, odtrgal z oglasne deske, medtem pa posmehljivo rekel, da so bile naznanjene zmage nad Goti in Sarmati. Pri priči je bil aretiran, nato pa ga niso le mučili, ampak tudi dobesedno spekli. Končno je ob junaški potrpežljivosti zgorel.

Toda cesar ni bil zadovoljen z zakoni tega edikta, zato je pripravil drugačen napad na Diokletiana: da bi nahujskal za nov odlok najbolj krutega pregenjanja, je dal po skrivnih služabnikih podtakniti požar v palačo. Ko je del zgorel, so bili kristjani obtoženi kot državni sovražniki. In tako je s palačo zaradi strašnega sovraštva gorelo tudi krščansko ime. Obtoženi so bili, da so v dogovoru s služenčadjo nameravali ubiti vladarja in da sta oba konzula na svojem domu skoraj živa zgorela. Diokletian pa, ki je vedno hotel, da bi bil zvit in premeten, ni ničesar sumil, ampak je vzplamtel v jezi in takoj ukazal vse svoje mučiti in usmrtiti. Sam je predsedoval sodišču in nedolžne dal mučiti z ognjem, prav tako je dal vsem sodnikom in predstojnikom, ki so bili v palači pravico mučiti. Teknovali so, kdo bi prvi kaj odkril, pa nikjer niso nič našli, seveda, ker cesarjevih dvorjanov ni nihče mučil. Sam cesar Galerij je bil prisoten in ni pustil, da bi se plamen jeze neprištevnega starca ohladila. Po petnajstih dneh je zasnoval drug požar, vendar so ga pravočasno opazili. Kljub temu strolca niso našli. Tedaj je cesar še isti dan sredi zime naglo odšel - seveda se je bil že prej pripravil na odhod - in se pritoževal, da

beži, da ne bi živ zgorel. Cesar je začel besneti ne več samo nad dvorjani, ampak nad vsemi. Kot prvo izmed vseh je prisilil hčer Valerijo in soprogo Prisko, da sta se omadeževali z darovanjem poganskim bogovom. Nekoč najvplivnejše služabnike, na katerih je stala palača in on sam, prezbiterije in uradnike so prijeli brez vsekega dokaza ali priznanja obsojali z vsemi svojci odvedli v smrt. Ljudi obeh spolov in vseh starosti so lovili in postavljali na grmado. Ne posemeznike, ker v skupinah so jih zažigali, ker jih je bilo toliko. Dvorjenom so okoli vratu zavezali mlinške kamne in jih potopili v morje. Nič manj nasilno ni bilo preganjenje nad ostalim ljudstvom, kajti sodniki so se razkropili po vseh svetiščih in vse silili k darovanju. Ječe so bile polne, kjer so si izmišljali nove načine mučenja, o katerih se do tedaj še ni slišalo. In da ne bi bil kdo kar tjavden sojen, so bili na policijskih uradih in na sodišču postavljeni oltarji, tako da so morali obtoženci najprej darovati in so se šele potem lahko zagovarjali. K sodnikom se je tako prihajalo kot k bogovom. Konzula sta pisala tudi Maksimijanu in Konstantiju, da bi storila isto, čeprav bi morala počakati na njuno soglasje, ker je šlo za tako važne reči. Maksimijan se je temu pokoril. Konstantij pa je ukazal podreti le cerkve, božji tempelj pa, ki je v ljudeh, je pustil nedotaknjen.

(Prevod iz latinščine)

Robert

SPOMIN NA VIRGILA ŠČEKA

Ko so se ob koncu prejšnjega stoletja začela pojavljati narodnostna in socialna vprašanja, je pri nas nastopil duhovnik Janez Evangelist Krek. Ustanavljal je posebna društva, zadruga in posojilnice, s katerimi je reševal, kar se je rešiti dalo. V zadnjem času spet omenjamo njegovo ime. Vedeti moramo, da je ob njem deloval na Primorskem še drug duhovnik - Virgil Šček. V Kreku je imel svojega velikega vzornika in tako ni čudno, da sta se pojavila ob skoraj istem času.

Virgil Šček se je rodil 1. 1. 1889 v Trstu, kot eden izmed osmih otrok (med njimi Breda - skladataeljica). Oče, Josip Šček, je bil železniški strojevodja, doma z Gradišča pri Vipavi. Mati, Vincencija Kante, je bila iz Vel. dola pri Komnu. Virgil je v Trstu obiskoval nemško osnovno šolo (ker ni bilo slovenske) in nemško nižjo realko. Zaradi njegove bolehnosti, se je družina preselila v sončno Gorico, kjer je hodil v višjo realko do mature leta 1909, nakar je bil eno leto v Gradcu (obiskoval je abiturientski tečaj na trgovski visoki šoli.). Nato je leta 1910 stopil v goriško bogoslovje.

Dijaška leta v Gorici nam razkrivajo Virgilov značaj, njegove težnje in usmirjenost. Od staršev je prejel trdno narodno zavest, delovno vneto, natančnost in točnost in posebno od matere globoko vernost.

Videl je, da so Slovenci v javnosti zapostavljeni. Ljubezen do teptanega naroda mu je narekovala, da

se je z mladostno zagnanostjo vrgel na delo za obrambo pravic slovenskega naroda in jezika. V Gorici se je srečal s slovenskimi učitelji, knjigami, listi in društvi. Iz slovenske slovnice se je samouk učil knjižnega jezika. Vključil se je v slovenska društva in pisal v tedanje liste.

Komaj šestnajstleten je sklenil ustanoviti slovensko šolo na Blanči v Gorici. Po vsej Sloveniji je organiziral zbiranje prispevkov ter na ta način zbral 4000 kron za šolo, ki so jo leta 1910 res odprli. Kot šestošolec je organiziral dijaški štrajk proti velenemškim profesorjem na realki. Štrajk je uspel, saj so ravnatelja in dva profesorja premestili. V sedmem razredu je postal tajnik slovenske dijaške zveze, ustanovil vrsto odsekov in skrbel, da so odseki delovali.

Na njegovo nadaljno usmeritev so zlasti vplivali odločilni duhovniki. Posebno ga je pritegnilo delo Janez E. Kreka. Ob drugih idealih in delavnih slovenskih duhovnikih je v njem zorel njegov duhovniški poklic. Zato je šel 1910 v bogoslovje ("Postal bom duhovnik, da bom čim več storil za svoj narod."). V Goriškem bogoslovju je ostal do 1914. Tam je ustanovil Jugoslovanjski klub za slovenske in hrvaške bogoslovce. Naučil se je glagolice in starocerkvene slovanščine. 7. julija 1914 je bil v stolnici sv. Justa posvečen v duhovnika .

Novo mašo je pel na Blejskem otoku v Marijini cerkvi. Na novomašno podobico je dal natisniti sliko svetih bratov Cirila in Metoda. S tem je

nakazal svoj ideal.

Kot kaplan v Trstu je v vojnih letih 1914 -1818 videl strahotno duhovno in materjalno revščino svojih vernikov. Veliko je hodil po domovih (posebno, kjer so bili bolniki). S pomočjo slovenskih dijakov, ki so zbirali denar, je kupoval moko in delil revežem.

Leta 1918 je prišel v Lokve pri Divači. Tam se je tesno povezal s Kraševci in jim ostal v spominu kot dober dušni pastir. Imel je nazorne in jedrnate pridige v cerkvi, doma pa prijazen pristop k vsakomur. Zanimel se je za preteklost, narodnostne in umetniške spomenike. Na lokavskem pokopališču je našel zavrženo razpelo iz 12. stoletja, danes vemo, da spada med najstarejše spomenike v Sloveniji. Vse najdbe je beležil v Paberkih, ki jih je pisal prav do smrti.

Njegovo delo se je leta 1920 razširilo na vso Primorsko, ko je bil izvoljen za tajnika obnovljenega " Zbora svečnikov sv. Pavla ". To je bilo duhovniško stanovsko društvo. Povezovalo je slovenske in hrvaške duhovnike ter koordiniralo njihovo dejavnost. Tu je Šček razvil svoje organizatorske sposobnosti. Dajal je vedno nove pobude in usklajal delovanje vseh petih odsekov: 1) Odsek za pravno varstvo duhovnikov, 2) za šolstvo, 3) za narodno politiko, socialno in gospodarsko področje, 4) za kulturo, 5) za organizacijo verskega življenja.

V letih 1821 -1927 je kot poslanec v rimskem

parlamentu prešel na politično delo. Kasneje je prešel v sklopu katoliških kulturnih organizacij v Gorici na publicistično delovanje. Tu je nastopal kot slovenski duhovnik.

Kot župnijski upravitelj v Avberu pri Sežani (1927- 1941), je Šček pokazal kaj zna in zmore. Iz male kraške vasice, ki je štela le okrog 280 duš, je napravil vzorno župnijo, živo duhovno občestvo v verskem in narodnem oziru. Poklical je mladega slikarja Toneta Kralja, ki je v avberski cerkvi ustvaril monumentalne olne slike na steno (sv.Nikolaj, sv.Ciril in Metod, ter razne svetopisemske prizore) v novem poduhovljenem ekspresionističnem slogu. Nastalo je vprašanje: za in proti Kralju? Šček se je zavzel zanj. Poleg avberske cerkve je Kralj potem poslikal še 40 primorskih cerkva. K temu je seveda pripomogel Šček.

Zaradi uspešnega delovanja je bil Šček italjanskim oblastem trn v peti. Tudi on je okusil preganjanje. Zaradi naraščajoče gonje, se je leta 1941 preselil v Lokve pri Divači (grozili so mu s smrtjo).

V času 2. svetovne vojne je kazal odpor proti Nemcem, Italjanom in tudi proti domobrancem. Tako je bil za OF, ker druge izbire ni bilo. Vendar je bil Šček dovolj bister in pogumen, da je ožigosal napeke na strani OF na strani NOB in takoj po vojni: nepotrebne likvidacije domnevnih "izdajalcev" iz osebnega maščevanja, stalinistične metode strahovanja in vsako nasilje od katere koli strani. Zato so mu celo domačini grozili s smrtjo. Na vse to

je odgovoril na raznih shodih in hkrati obsojal napake naših oblasti v Trstu.

Šček je bil izreden človek in velik original. Bil je mož srednje, šibke postave in bolehnega obraza. Vedno je bil prijeten sogovornik. Vedno poln svežega humorja. Povdarjal je duhovno in narodnostno vzgojo naših semeniščnikov. Na duhovniških sestankih je bil osrednja osebnost.

Bil je ponsen, zaveden Slovenec in zelo delaven. Vodilo njegovega življenja je bilo: SLUŽITI Kristusovi Cerkvi in slovenskemu narodu v najtežjih časih. Primorskim Slovencem je bil drugi Čedermac in drugi Krek. To potrjuje tudi njegovo zadnje pismo, duhovna oporoška velikega Slovenca:

Verjem trdno vse, kar me je mati učila.

Ljubil sem slovenski narod.

Nisem iskal ne časti, ne denarja,
ampak le srečo svojega naroda.

Nikdar nisem naroda goljufal, lažnjivo obljubljal.

Quod non est Deus - nihil est.

Apostolska vera - granitna skala.

Po prvi svetovni vojni je 600000 Slovencev in Hrvatov pripadlo Italiji. Leta 1921 so bile volitve v rimski parlament. Izvoljenih je bilo tudi pet naših poslancev, ki so branili naše narodnostne pravice pred Italijo. Med temi je bil najdelavnejši naš duhovnik Virgil Šček. Od 92 parlamentarnih posegov jih je Šček sam opravil 46. Pogumno se je zavzemal za slovenske

šole, društva, časopise in knjige ter za slovenske katoliške organizacije. Prav tako pa tudi za socialne in gospodarske probleme: za povrnitev vojne škode, za pomoč slovenskim kmetom in delavcem je storil neizmerno veliko dobrega v času pred nastopom fašizma.

Tone

ALI VESTE, DA...

-se nekateri dijaki borijo za slovenski jezik -
pri uri angleščine,

-mora dijak znati izluščiti bistveno od nebistve-
nega; Ker pa tudi nebistveno ni nepomembno, je
koristno in potrebno znanje tudi tega,

-je bila zadnja številka Isker tipkana ilegalno,

-so po izjavi nekega predstojnika maturanti do-
volj poraščeni, da bi lahko razumeli stiske mlaj-
ših samotarjev,

-so se za pogon dekanovega pisalnega stroja tru-
dili štirje semeniški strokovnjaki dve debeli
uri in zato pisali Iskre ponoči in sicer v dveh
izmenah; prva do četrte ure zjutraj, druga do
šeste,

-demokracija napreduje tako v širšem slovenskem
prostoru, kot tudi v semenišču: slovenski narod
si je priboril Božič kot dela prost dan, seme-
niščniki pa soboto pred volitvami kot pouka prost
dan,

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

VSEBINA:Stran

Voščilo	1
Urednikova beseda	2
Spoznanje	3
Če seme umrje...	5
Post	7
Na materinski dan	9
Molitev ob Križanem	10
Čakam na odrešenje	11
Klic nebogljenega	13
Doživetje pomladi	14
2500 kilometrov po...	15
Križanka	18
V Evropo?	20
Posvetitev kapelic	22
Dedal in Ikar	23
Preganjanje kristjanov	24
Spomin na Virgila Ščeka	28
Ali veste, da...	34

ISKRE -

GLASILO VIPAVSKIH

SEMIŠČNIKOV

22. leto

2. številka - Velika noč, 1990

Glavni urednik

Robert Ogorevc

Tehnični urednik

Boštjan Modic

Vinjete

Jožef Koren

Boštjan Modic

Mentor

prof. Branko Melink

Ureja in izdaja

4. letnik

Naklada 400 izvodov

Izhaja priložnostno

Tisk: Kobal

Vzdržuje se s prostovoljnimi prispevki. Hvala!

Šolsko glasilo

KNJIŽNICA

Letzo

ISKRE

Inv. št.
19110

Škofjiska gimnazija

Semenišče Vipava

19110

NASLOV:

ISKRE

Slovensko malo semenišče
Grabrijanova 19
65271 Vipava